

Василь ГРЕЩУК¹

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID 0000-0002-7011-3911

Словотвірне гніздо з вершиною *Христос* у мовній картині світу українців

Словотвірне гніздо як комплексна одиниця класифікації й опису словотвору, яку формують спільнокореневі слова, упорядковані відношеннями послідовної словотвірної похідності, відіграє важливу роль у структуруванні словотвірної системи мови. Традиційно словотвірне гніздо досліджувалось із погляду його структури, семантичної організації, породжувальної властивості кореня вершинного слова в гнізді, типології гнізд тощо. Зміни наукових парадигм спонукають поглянути на словотвірне гніздо в контексті нових засадничих пріоритетів у визначенні об'єктів лінгвістичних студій та опрацювання відповідних методологічних питань.

Сучасна антропоцентрично орієнтована лінгвістика позначена когнітивізмом, згідно з яким мова є середовищем, в якому здійснюється пізнання, і яка в своїх одиницях і категоріях фіксує результати пізнавальної діяльності людини. Дослідження мови в її когнітивній функції дає змогу з'ясувати роль мови в процесах пізнання світу, у набутті, структуруванні, зберіганні, використанні, передаванні знань. За такого підходу „мовознавство стає складовою частиною широкого кола наук про людську діяльність, яка називається когнітивною наукою, що займається мовою як частиною когніції”².

Зазначений аспект вивчення мови поставив на порядок денний питання картини світу – базового поняття теорії, людини³. Для лінгвістики воно набу-

¹ Василь Грещук – мовознавець, професор, завідувач кафедри української мови ДВНЗ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, ukrinst.pu.if@gmail.com.

² M. Polůžin, *Funkcional'nij i kognitivnij aspekti anglijs'kogo slovtvorennâ*, Užgorod 1999, s. 112-113.

³ *Rol' čelovečeskogo faktora v âzyke : Âzyk i kartina mira*, pod red. B. Serebrennikova, Moskva 1988, s. 18.

ває особливої ваги, яка співіснує з концептуальною як паралельні світи, що певною мірою пересікаються і накладаються, взаємодіють і взаємозбагачуються. Як зазначають дослідники, національно-мовна картина світу є національно-неповторною, це система понять, характерна для кожної мови, за допомогою яких мовці сприймають об'єктивний світ, категоризують його і втілюють у системі мовних категорій. Мовна картина світу як відображення в категоріях, одиницях і формах мови національних уявлень про будову світу, його складники, елементи, процеси, відношення тощо не тотожна науковій картині, оскільки в ній наявні компоненти, що наукою потрактовані як помилкові⁴. Інакше кажучи, мовна картина світу – це спосіб відображення навколишньої дійсності у свідомості людини через призму мовних та національно-культурних особливостей, властивих носіям певної мови, сприймання й інтерпретація світу за національними концептуально-структурними канонами⁵.

У формуванні мовної картини світу беруть участь мовні одиниці, форми й категорії різних рівнів мовної будови. Серед них особливе місце посідає словотвір хоч би тому, що він і як процес найменування дійсності за допомогою особливих прийомів та засобів, і як результат всіх цих процесів засвідчений вторинними одиницями номінації – похідними словами, забезпечує сприймання й інтерпретацію світу крізь задані мовою своєрідні параметри, що ґрунтуються на етнопсихологічних та етнокультурних засадах. Похідні слова відіграють важливу роль у пізнанні дійсності, в її категоризації й концептуалізації.

Як зазначила дослідниця закономірностей концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери Марія Скаб, „аналіз словотвірного гнізда із вершиною-іменем концепту дозволяє виявити концептуальні компоненти, які актуалізуються найчастіше і становлять для мовної картини світу найбільший інтерес”⁶.

Предметом розгляду в цій статті є аналіз ролі словотвірного гнізда з вершиною-іменем концепту *Христос* у мовній картині світу українців.

Словотвірне гніздо фіксує словотвірний сегмент семантичного простору концепту *Христос*. Зазвичай словотвірні гнізда, яких очолюють власні назви людей, в українській мові мають малорозгалужену структуру, однак словотвірне гніздо з вершиною *Христос* помітно виділяється з-поміж інших із вершинами-антропонімами кількістю та якістю дериватів та ступенюванням: на трьох ступенях творення засвідчено 25 різночастиномовних дериватів, утворених різними способами. Це безпосередньо пов'язано з семантикою вершинного слова гнізда, важливістю концепту, названого ним, у світосприйманні, світобаченні українців, у їх культурі вірування. У мовній свідомості українців Христос – Ісус Христос, Син Божий, Боголюдина, втілений Бог, Спаситель, Учитель, Творець

⁴ A. Zagnitko, *Slovník současné lingvistiky : ponáttá à termini*: u 4 t., t. 2, s. 13-14.

⁵ A. Štern, *Vibrani topiki ta leksikon současné lingvistiky*, Kíiv, s. 156.

⁶ M. Skab, *Zakonomírnosti konceptualizacii ta movnoi kategorizacii sakral'noi sferi*, Kíiv 2009, s. 249.

нової релігії. Такий широкий семантичний спектр детермінував активізацію дериваційних можливостей базового слова і вербалізацію словотвірними засобами низки концептуальних компонентів. Субстантивний блок першого ступеня творення в аналізованому словотвірному гнізді репрезентовано кількома дериватами на позначення осіб за їх відношенням до Христа.

Передовсім це дериват *християнин*, що постав на ґрунті актуалізації семи твірного слова ‘творець нової релігії’ для найменування людини, яка вірить в Христа, сповідує його релігійне вчення: *І Север не має кого боятися від того часу, як став християнином!* (Наталена Королева, *Що є істина?*); *І справді, найближчої неділі, прочитавши євангеліє і нав’язуючи до тих слів, що праведники будуть терпіти гонення і переслідування так, як терпів їх Христос, він виголосив таке поучення: — Чули-сьте, християни, слово святого євангелія, а чи знаєте, до кого вони відносяться?* (І. Франко, *Великий шум*). Очікуваного демінутива із здрібніло-пестливою семантикою від твірного *Христос* в українській мові не засвідчено, його в мовній картині світу українців повноправно заступив дериват від імені *Ісус* – *Ісусик*. Що ж стосується структурного аналога від *Христос* – *Христосик*, то він в українській мові зрідка трапляється як іронічна назва в мовленні безбожників побожною, незлобивою, далекою від життя людини, пор.: Крайком пам’яті він зачепив чорного монаха, – А їх же тут сотні таких було. Мабуть, і в цій кімнаті сидів якийсь *христосик* (П. Панч, *На калиновім мості*).

Із назв осіб в словотвірному гнізді з вершиною *Христос* на першому ступені творення є ще два композитні утворення – *христоробець* ‘людина благочестивої, побожною поведінки (переважно той, хто жертвує на церковні потреби)’ та *христопродавець* ‘запроданець, зрадник, іуда’: Мій вам уклін, Софіє Владиславівно! – З *христопродавцями* не вітаюсь (І. Драч, *Іду до тебе*).

Субстантивний блок першого ступеня творення в аналізованому словотвірному гнізді формують також похідні найменування неособової семантики, зокрема *христосованка* ‘особлива пісня релігійного змісту, яку співають на Різдво, відмінна від колядок’ та *христорогія* ‘галузь християнського богослов’я, що вивчає особистість, життя, вчення та діяння Христа’.

Ад’єктивний блок першого ступеня творення зазначеного словотвірного гнізда становлять два деривати. Похідний прикметник *Христовий* своїм значенням охоплює широкий спектр відношень до Христа – належний Христові, властивий Христові, такий, як у Христа, який пропагує вчення Христа та ін., пор.: *А по Тібру із-за гаю / Байдак впливає / Чи галера. На галері / Везуть твого сина / З неофітами в кайданах. / А твоя дитина / Ще й до щогли прикована – / Не неофіт новий, / А апостол великого / Христового слова* (Т. Шевченко, *Неофіти*); *„Уквітчаю тебе вогнем!” – казав я... / І не судилось, – я в похід подався, / а ти пішла тим часом в християни... / Замість гранат блиснуло межі нами / меча Христового жорстоке лезо. / І щастя, й спокій розрубало враз* (Леся Українка, *Руфін і Прісцилла*); [Єпископ:] *І сюю волю матимеш ти,*

brate, / як тільки станеш під ярмо Христове (Леся Українка. В катакомбах); *І він... Яким він вернеться? Блудним сином... Та на се ж треба вже нелюдського терпіння, на се треба Христового всепрощення, щоби блудний син став за вірного* (Г. Хоткевич, *Блудний син*); *Колись одно подружжя провинилось / гріхом великим у Христовій церкві* (Леся Українка, *Руфін і Прісцілла*).

Похідний прикметник *Христовий* зазнав ідіоматизації у складі низки фразем, ставши їх структурно-семантичним компонентом, пор.: слуга *Христовий* ‘представник духовенства’; *Христова* невістка ‘черниця, монахиня’; бий його (тебе, її, їх і т. ін.); сила *Христова* ‘уживається як лайка’; дари *Христові* ‘хліб і вино, над якими відправляється церковне богослужіння; причастя’; кров *Христова* ‘вино для причастя’.

Іншим компонентом ад’єктивного блоку є похідний прикметник *христовлюбний* (варіант *христовлюбивий*) ‘відданий вірі Христовій, благочестивий, побожний’.

На першому ступені творення аналізованого словотвірного гнізда зафіксовано також похідне дієслово *христосуватися* (варіант *христосатися*) ‘у православних християн – цілуватися тричі, вітаючи з Великоднем, з воскресінням Христа’: *Аж ось і розглядів [Хома]... празникові колиски постановлені, і парубки з дівчатами качаються, деякі так ходять та христосуються, жартують меж собою...* (Г.Квітка-Основ’яненко, *От тобі і скарб*); – *Серце у вас, Никодиме, кам’яне. – Ти спалив мою хату, а я повинен христосатись із тобою, так? А не діждеш!* (М. Зарудний, *На білому світі*).

Другий ступінь творення вказаного словотвірного гнізда значною мірою сформовано похідними іменниками, прикметником та дієсловом, які мотивовані дериватом першого ступеня *християнин*. Це назви осіб *християнка* ‘жін. до християнин’ та *нехристиянин* ‘той, хто не належить до християн, не прийняв християнства’: *Так, батьку, вір мені, – немає сили, / що змусила б до зради християнку, / душею щирю, серцем незрадливу* (Леся Українка, *Руфін і Прісцілла*); [Люцій:] *Тоді, коли скликалися ті збори, / Руфін ще справді був нехристиянин* (Леся Українка, *Руфін і Прісцілла*). Це також дериват *християнство* із лексико-семантичною структурою, яку утворюють три лексичні значення – 1) ‘релігія, яка ґрунтується на вірі в Ісуса Христа як боголюдини’: [Єпископ:] *Досить. Ти не знаєш, / як ставиться твій муж до християнства?* (Леся Українка, *Руфін і Прісцілла*); 2) збірн. ‘християни’: *Послухайте, батьки, моєї ради, – каже четвертий дід. – Коли Кирило Тур видержить сей прочухан, то нехай живе: такий козарлюга на що-небудь здасться. – Здасться? – каже, ідучи мимо, батько Пугач. – На якого біса здасться такий гріховодник православному християнству* (П. Куліш, *Чорна рада*); 3) ‘свідомість, поведінка, звички, які властиві, личать християнинові’: *Як-таки – християнство мати, та й хліба куска не дати* (Українське прислів’я).

У цій же парадигмі ще похідний прикметник *християнський*, семантика якого об’єднує різноаспектні відношення до твірного *християнин* – ‘належ-

ний християнину, властивий християнинові, гідний його, який здійснюється згідно з обрядами християн, прийнятий, звичайний у християн, як у християн та ін.': *Воно ж бо "воскреслий із мертвих" – те саме, що "покійник"!*. *Із гробу вийшов!*. *Але ж там був, "як кожний мертвий"!* – міркував молодий варвар. *І "гусяча шкіра" одягла голу спину Севера... А холодний піт, немов мокрим рядом, одразу обліпив усе тіло... "Міцні ж оці "Чари християнські"!* – з побожною пошаною думав юнак (Наталена Королева, *Що є істина*); *"Таращанське тіло" вже хочуть віддати біологічній матері, але мати просить віддати й голову, бо християнський звичай не дозволяє ховати без голови* (Л. Костенко, *Записки українського самашедшого*); [Прісцілла:] *Тільки зрада шлюб християнський розлучити може* (Леся Українка, *Руфін і Прісцілла*); *А з дверей троїцької церкви – найбільшої гордості ігумені – розтікався прекрасний християнський спів і благання, щоб святий, кріпкий та безсмертний Бог помилував нас* (М. Стельмах, *Хліб і сіль*). До цієї ж словотвірної парадигми належить також дієслово *християнізувати* 'робити кого-небудь християнином, прилучати до віри християн': Існують також припущення, що таке свято, як День Святого Валентина було спробою церкви *християнізувати* язичницьке свято родючості Луперкалій, присвяченому Фавну, римському богу сільського господарства (Світ закоханих чи маркетологів: світ відзначає День святого Валентина: УНІАН новини, інтернет).

На другому ступені аналізованого словотвірного гнізда маємо ще похідний іменник *христосування* 'опредметнена дія за значенням христосуватися' та похідне дієслово *похристосуватися* 'тричі поцілуватися, вітаючи один одного з Великоднем', утворені від дієслова першого ступеня творення *христосуватися*: [Килина:] *Христос воскрес!* [Андрій Тимохвійович:] *Воістину!*. *Можна з вами похристосуватися?* (Марко Кропивницький. *Зерно й солода*); *Похристосавиись з хазяїном, підійшов до батюшки* (Панас Мирний, *Повія*).

На третьому ступені творення у словотвірному гнізді з вершиною *Христос* засвідчено дериват *нехрист*, утворений шляхом утинання твірного *нехристиянин*. Лексико-семантичну структуру похідного *нехрист* формують два лексико-семантичні варіанти – 1) 'той, хто не належить до християн': *Чи, може, він якийсь нехрист і блукає поза раєм, зазирає через золоті тини* (Ю.Мушкетик, *Яса*); 2) *лайл.* про жорстоку, несправедливу людину: *Де ж той нехрист проклятий, що душеньку її занастив* (М. Руденко, *Формула сонця*). Іншим утворенням субстантивного блоку на третьому ступені творення є дериват *християнізація*, мотивований дієсловом *християнізувати*, що має два значення – 1) 'опредметнена дія за значенням християнізувати': *Християнізація українського народу, яка найчастіше ототожнюється з хрещенням Русі князем Володимиром, розпочалася задовго до офіційної дати 988 р.* (М. Лановик, *З. Лановик, Українська усна народна творчість*); 2) 'узгодження з ідеологією християнства, з догмами християнської релігії': *Нас не повинно дивувати, що*

900 років двоєвір'я не вистачило до повної **християнізації** староукраїнського Свята Різдва (В. Шиян, *Віра предків наших*).

На цьому ж ступені аналізованого словотвірного гнізда маємо кілька похідних прикметників, які своєю семантикою виражають зазвичай темпоральні ознаки за відношенням до *християнства*, зокрема *дохристиянський* 'який передував християнству': У **дохристиянські** часи люди вірили, що між світом живих і світом мертвих протікає Забудь-річка, і коли через неї перелітає душа, одразу забуває все, що було по той бік (Брати Капранови, *Забудь-річка*); давньохристиянський, ранньохристиянський 'який припадає на початок християнства': Хоч точних відомостей про започаткування святкування Преображення немає, переосмислення таїнства цього празника Христового зустрічаємо вже у **ранньохристиянські** часи (Р. Івасів, *Спас перемін*). Тут також відзначено прикметники *нехристиянський* та *лжехристиянський* 'удавано християнський': *лжехристиянські* вчинки, *нехристиянська* поведінка.

Крім них, на цьому ж ступені засвідчено також дієслово *християнізуватися* 'ставати християнізованим': князь Володимир *християнізувався* ще до 988 р.; та прислівник *по-християнському* (*християнськи*) 'як християнин, за звичаєм християн': *Якщо не можна поховати його на цвинтарі по-християнському, то хай буде хоча б по-людському. У нього на горіщі є готова труна* (В. Шкляр, *Чорний ворон*); *Не по-християнськи воно ялось, але що поробиш?* (С. Талан, *Оголений нерв*).

Отже, словотвірне гніздо з вершиною *Христос* у мовній картині світу українців репрезентує сегмент концепту *Христос* сакральної концептосфери. Цей сегмент сосується категоризації частки світу на засадах ономасіологічних категорій, вербалізованих словотвірними засобами.

У словотвірному гнізді як множині спільнокореневих слів, його семантичній структурі особлива роль належить кореневій морфемі, яка наявна в словотвірній структурі кожного з компонентів словотвірного гнізда. Корінь слова з погляду семантики є носієм загальної семантичної ідеї, яка внаслідок відповідних дериваційних кроків реалізується в лексичних значеннях компонентів словотвірного гнізда. Загальне значення кореня пронизує всі спільнокореневі слова того чи іншого словотвірного гнізда⁷. Словотвірне гніздо являє собою певну смислову єдність, дискретно категоризовану в лексичних значеннях усіх спільнокореневих слів, а „корінь слова, який відіграє важливу роль у формуванні цієї єдності, виступає у функції свого роду «гена» – носія спадковості, що забезпечує спадковість у семантиці, є матеріальним виразником семантичної єдності спільнокореневих слів”⁸.

⁷ І. Kovalik, *Pro korin' ta jogo rol' u slovotvorenni* [v:] І. Kovalik, *Včenná pro slovotvir. Vibrani prací, upor. ta avtor predmovi Vasil' Grešuk, Ivano-Frankivs'k – L'viv 2007*, s. 331.

⁸ А. Tihonov, *Problemy sostavleniá gnezdovogo slovoobrazovatel'nogo slovará sovremennogo russkogo ázyka*, Samarkand 1971, s. 179.

Коренева морфема аналізованого словотвірного гнізда *Христос* – лише формально збігається з його вершиною *Христос*. Твірне слово (твірна основа) *Христос* за своєю семантикою у порівнянні з семантикою кореневої морфеми, яку можна б визначити як ‘щось (предмет, дія, ознака, відношення тощо), що має відношення до Ісуса Христа’ більш конкретне і виявляється як пучок сем ‘син Божий’, ‘Боголюдина’, ‘втілений Бог’, ‘Спаситель’, ‘Учитель’, ‘Творець нової релігії’. Як вихідна структурно-семантична величина словотвірного гнізда твірне слово *Христос* детермінує смислову структуру гнізда як єдність, підтримувану спільною кореневою морфемою, дискретно наявну в різночастининомовних компонентах. Характер лексичних значень похідних слів у словотвірному гнізді, небезпосередні, опосередковані їх словотвірні мотивації вершинним словом на другому і третьому ступенях творення та особливості засобів і способів творення дериватів репрезентують сегмент мовної картини світу в ділянці сакральної концептосфери, вербалізований словотвірними засобами.

Потрібні спеціальні зіставно-типологічні дослідження зазначеного сегмента мовної картини світу різних народів, що сповідують християнство, проте вже на підставі наших спостережень можна стверджувати, що словотвірний вимір у мовній картині світу українців поряд із універсальними концептуальними компонентами, властивими багатьом або й усім різномовним християнам, має й низку індивідуально-мовних дериваційних засобів категоризації світу. Так, як і в українській мовній картині світу, в інших мовних картинах світу такі концептуальні компоненти як „християнин”, “християнський”, “християнство” та деякі інші мають мовне втілення за допомогою словотвірних засобів, пор., англ.: **Christian** – християнин (Христос – Christ) **Christianity** – християнство.

Натомість у мовній картині світу, наприклад, англомовних християн немає словотвірних аналогів українських компонентів словотвірного гнізда з вершиною Христос *християнізувати* чи *християнізуватися*. Категоризацію понять, вербалізованих ними, в англійській мові здійснено синтаксичними засобами, пор. to convert to Christianity, adopt Christianity. Так само *христосатися* (*христосуватися*) – greet on Easter day with “Christ is risen!”, “He is risen indeed”. Водночас окремі компоненти розглянутого словотвірного гнізда засвідчують наявність категоризації словотвірними засобами української мови таких понять, які навіть у близькоспоріднених східнослов’янських мовах не зазнали вербалізації похідним словом, наприклад *христосованка*, виявляючи своєрідність і неповторність категоризації світу засобами лексичної деривації.

Таким чином, словотвірне гніздо не лише системоутворювальна комплексна одиниця в основоцентричних дослідженнях словотвору, воно ще й конструктивний засіб вивчення ролі словотвору в мовній категоризації світу та виявлення універсального й специфічного, індивідуально-мовного в цих процесах.

Схема словотвірного гнізда з вершиною *Христос* у сучасній українській мові

	I ступінь	II ступінь	III ступінь
	христ-нянин	християн-ств-о	нехрист
	христос-ик	християн-к-а	
	христос-анк-а	не-християнин	до-християнський
	христ-о-люб-ець		не-християнський
Христос →	христ-о-продав-ець	християн-ськ(ий)	давнь-о-християнський
	христ-о-логїї-а	християн-їзува-ти	раннь-о-християнський
	христ-ов(ий)		лж-е-християнський
	христос-ува-ти-ся	христосува-ннї-а	християнїз-ацїї-а
	христ-ува-ти-ся	по-христосуватися	християнїзувати-ся

ЛІТЕРАТУРА

- Zagnitko A., *Slovník současné lingvistiky : ponáttá à termini*: u 4 t., t. 2, Donec'k 2012.
- Kovalik Ľ., *Pro korín' ta jogo rol' u slovtvorenní* [v:] Ľvan Kovalik, *Včenná pro slovtvorí: Vbraní prací*, upor. ta avtor predmovi Vasil' Grešuk, Ľvano-Frankivs'k – L'viv 2007, s. 326-346.
- Polúžin M., *Funkcional'nij à kognitivnij aspekti anglis'kogo slovtvorenná*, Užgorod 1999.
- Rol' čelovečeskogo faktora v ázyke : Ázyk i kartina mira*, pod red. B. Serebrennikova, Moskva 1988.
- Skab M., *Zakonomirnosti konceptualizacii ta movnoi kategorizacii sakral'noi sferi*, Černivci 2008.
- Slovník ukráíns'koí movi* : v 11 t., Kiiv 1970-1980.
- Tihonov A., *Problemy sostavleniá gnezdovogo slovoobrazovatel'nogo slovará sovremennogo russkogo ázyka*, Samarkand 1971.
- Štern Ľ., *Vbraní topiki ta leksikon současné lingvistiky*, Kiiv 1998.

У статті на прикладі словотвірного гнізда з вершиною Христос проаналізовано роль словотвору у формуванні мовної картини світу українців. Словотвірне гніздо фіксує словотвірний сегмент семантичного простору концепту Христос сакральної концептосфери. Незважаючи на те, що антропоніми як вершини словотвірних гнізд не виявляють дериваційної продуктивності в українській мові, словотвірне гніздо з вершиною Христос має розгалужену структуру: на трьох ступенях деривації засвідчено 25 дериватів різних частин мови, утворених різними способами. Це зумовлено семантикою вершинного слова гнізда, важливістю концепту, названого ним, у світосприйманні українців, у їх культурі вірування. У мовній свідомості українців Христос – Ісус Христос, Син Божий, Боголюдина, втілений Бог, Спаситель, Учитель, Творець нової релігії. Такий широкий семантичний спектр детермінував активізацію дериваційних можливостей базового слова і вербалізацію словотвірними засобами низки концептуальних компонентів. Здійснений аналіз словотвірного гнізда з вершиною Христос засвідчив,

що словотвірний вимір у мовній картині світу українців, поряд із універсальними концептуальними компонентами, властивими багатьом різномовним християнам, має ряд індивідуально-мовних дериваційних засобів категоризації світу.

Ключові слова: словотвірне гніздо, мовна картина світу, Христос, концепт, категоризація світу.

WORD-FORMATIVE NEST WITH THE APEX OF CHRIST IN THE LANGUAGE PICTURE OF THE WORLD OF UKRAINIANS

The article discusses the example of a word-formative nest with the apex of Christ. It analyses the role of word-formation in the formation of the language picture of the world of Ukrainians. The word-formative nest fixes the word-forming segment of the semantic space of the Christ concept of the sacred conceptual sphere. Despite the fact that the anthroponyms as vertices of word-formation nests do not exhibit derivational productivity in the Ukrainian language, the word-formation nest with the apex of Christ has a branched structure: in the three stages of derivation, 25 derivatives of different parts of the language, created in different ways, have been certified. This is due to the semantics of the vertex word of the nest, the importance of the concept named by it, in the perception of Ukrainians, in their culture of belief. In the linguistic consciousness of Ukrainians, Christ – Jesus Christ, the Son of God, the God-man, the incarnate God, the Savior, the Teacher, the Creator of the new religion. Such a broad semantic spectrum determines the activation of the derivation possibilities of the base word and the verbalization of word-formative means by a number of conceptual components. An analysis of the word-formative nest with the apex of Christ has shown that the word-formative dimension in the language picture of the world of Ukrainians, along with the universal conceptual components inherent in many diverse Christians, also has a number of individual-language derivational means of categorizing the world.

Key words: word-formative nest, language picture of the world, Christ, concept, categorizing the world

zgłoszenie artykułu: 30.06.2019
przyjęcie artykułu do druku: 25.01.2020